

«Відлига» 1953-1964

5 03 1953 СМЕРТЬ ІОСИФА СТАЛІНА

Під час поховання загинуло до 3 тис. чоловік, затоптаних нестримним натовпом, що прийшов попрощатися зі своїм ВОЖДЕМ

Боротьба за владу

**Лаврентій
Берія,
Голова МВС СРСР**

1953 год.

**Займали провідні
позиції в країні**

**Георгій Маленков,
Голова ради міністрів**

БЕРІЯ БУВ ЗААРЕШТОВАНИЙ 26 ЧЕРВНЯ 1953 Р. В КРЕМЛІ ТА В 23 ГРУДНЯ РОЗСТРІЛЯНИЙ В ПІДЗЕМНОМУ БУНКЕРІ ШТАБУ МОСКОВСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ.

1956 р. XX з'їзд КПРС.

Доповідь Хрущова «Про культ особи та його наслідки»

ДЕСТАЛІНІЗАЦІЯ

- Це процес відходу від негативних рис сталінізму, що характеризувався –

- розширенням демократичних прав і свобод,
- відмовою від політичних репресій,
- реабілітацією жертв сталінського режиму.

Було припинено « Дело врачей». В 1954 р. були реабілітовані жертви «Ленінградської справи»

Були звільнені та реабілітовані заарештовані після війни військовоначальники.

Було проведено перейменування міст, пам'ятників та інших об'єктів, які були названі на честь Сталіна.

31 жовтня 1961 року тіло Сталіна було винесене з мавзолею на Червоній площі і перепоховане.

11 листопада 1961 року, місто-герой Сталінград був перейменований у Волгоград.

з 1957 р. РЕАБІЛІТАЦІЯ

- ▣ *Відновлення у правах репресованого, після перегляду судової справи і винесення виправдовуючого вироку, повернення чесного імені громадянина СРСР.*
- ▣ На 1962 рік було реабілітовано 1, 2 млн чоловік, окрім націоналістів – членів ОУН-УПА.

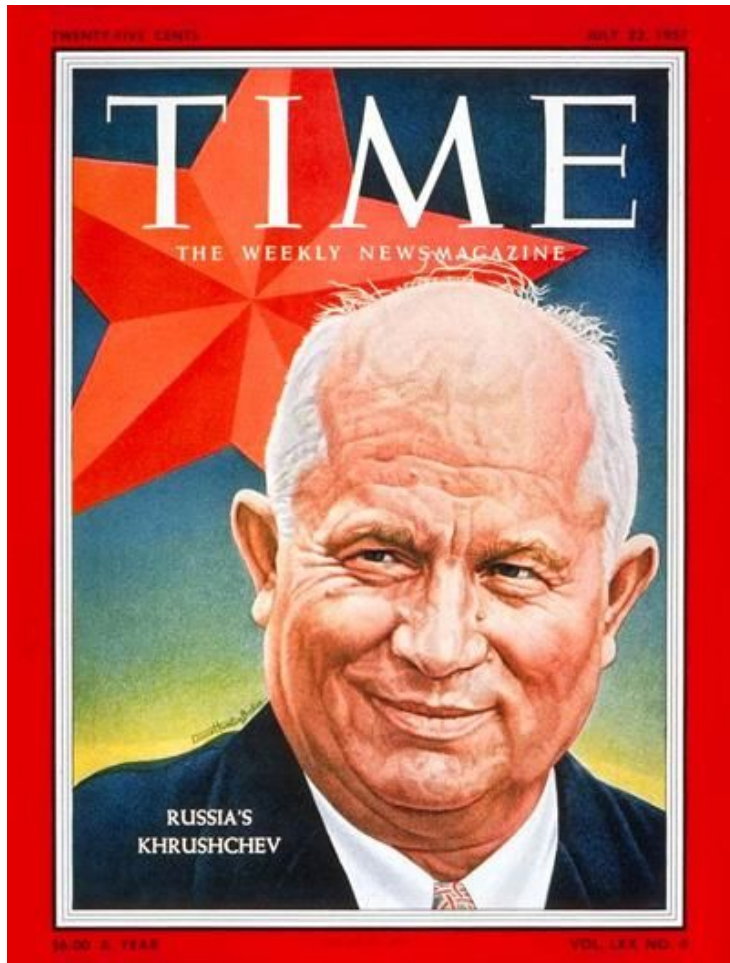

1962 — ТРАГЕДІЯ В НОВОЧЕРКАСЬКУ

- невдоволення робітників Новочеркаського Електровозобудівного заводу 1.07. 1962 став переросло в збройну сутичку між робітниками і військами, кинутими на їх придушення.
- За даними, загинули 26 людей, 87 були поранені, 240 - затримано. Сім з них згодом - розстріляні.
- Ще 105 страйкарів по суду отримали різні терміни ув'язнення - від 10 до 15 років з відбуванням у колонії суворого режиму.

ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ ХРУЩОВА

- Головне гасло «Наздогнати і перегнати Америку!!!» по виробництву м'яса і молока.

Названо в 1957 «людиною року»

завищені плани здачі продукції тваринництва, зменшення поголів'я худоби.

Створення раднаргоспів

[відео](#)

Раднаргоспи (Ради народного господарства) – територіальні органи управління, створені в 1957 р. замість галузевих міністерств, які помітно поліпшили керування економікою регіонів, але призвели до розриву зв'язків між окремими галузями.

Освоєння цілинних земель 1954 р

Цілинні землі — необроблювані, нерозорані, але придатні для сільського господарства землі. У переносному значенні: те, що не зазнало людського впливу, незаймане, необроблене.

У 1954 р почалось освоєння цілини. Рішенням ЦК у Казахстан та в Західний Сибір були відправлені більше ніж 30 тис. партійних робітників и більше 120 тисяч спеціалістів сільського господарства.

За перші 5 років було освоєно

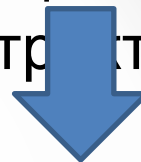
42 млн га цілинних

Реорганізація МТС (ліквідація) 1959р

В 1959 р. почалась
реорганізація
машинно-тракторних станцій.

Колгоспи, аби не залишитися
без
техніки, були змушені
викупити її протягом року,
причому по завищеним цінам.
Держава за один рік
компенсувала майже всі
витрати за попередні роки на
розвиток сільського
господарства.

«КУКУРУЗНА ЕПОПЕЯ»

У 1963 р. «цариця полів» зайняла 40% посівних площ.

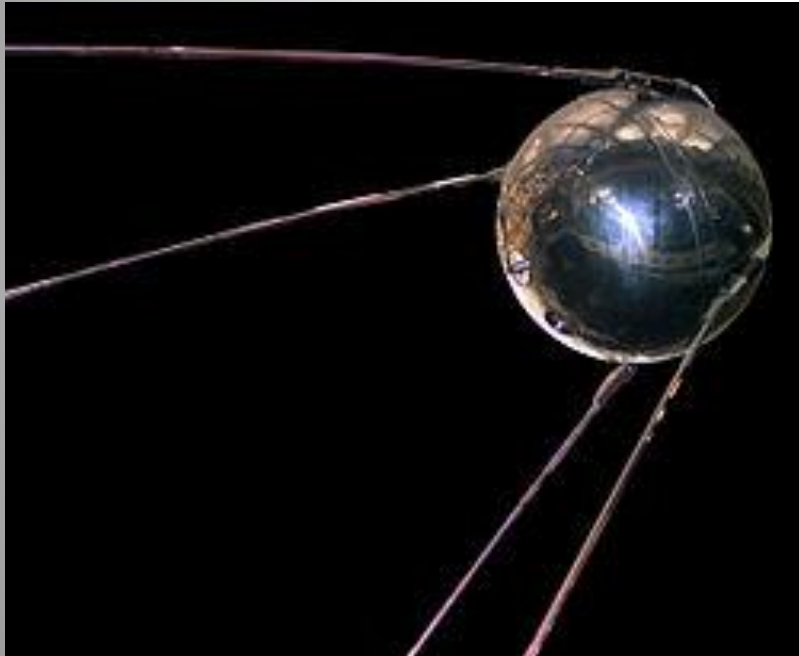
З 1955 по 1962 р. площі під кукурузу були збільшені більше ніж удвоє, іноді за рахунок скорочення посівів пшениці.

Результат виявився прямо протилежним : відбулося загальне скорочення збору зернових.

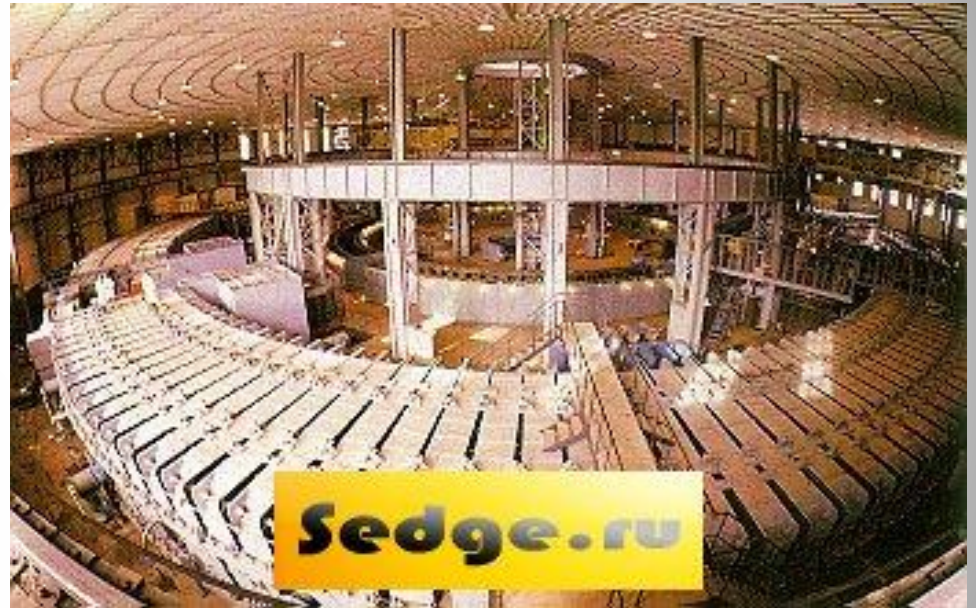
Ситуація ускладнилась кризою в освоєнні цілинних земель. Криза сільського господарства призвела до перших за довгі роки масових закупівель зерна за кордоном.

Розвиток промисловості

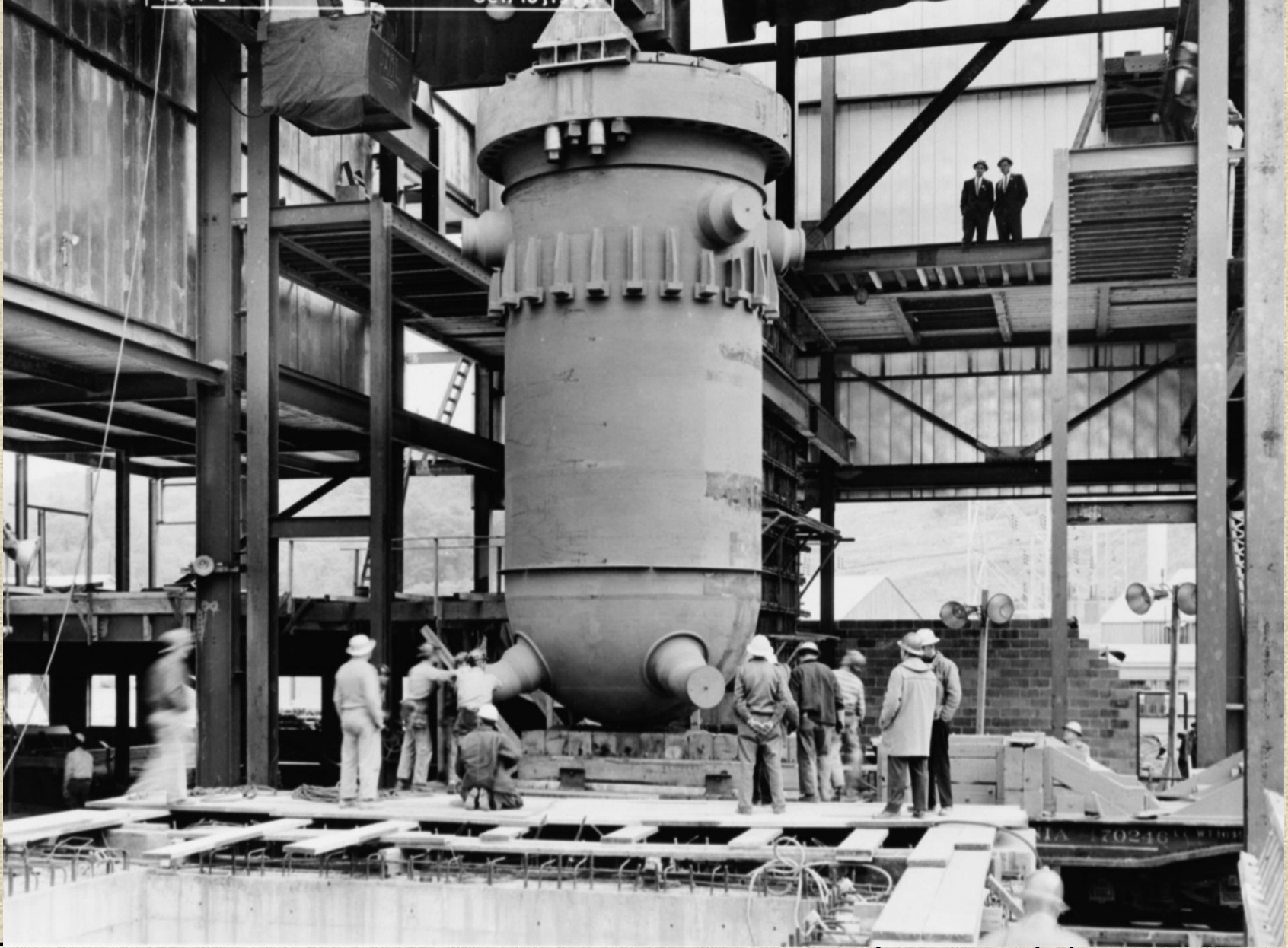
Особлива увага приділялась науково-технічному прогресу
Але найбільших результатів вдалося досягнути лише в освоєнні космосу та ВПК.

В 1957 р. В СРСР було здійснено запуск першого в світі штучного супутника Землі

В 1957 г. В Дубні почав роботу самий потужний в світі синхрофазатрон

1954 пуск Обнінської АЕС, за проектом І. Курчатова

Ю.А. Гагарин

12 квітня 1961 р. Ю.А.
Гагарін
Відкрив людству дорогу в
космос!

Радянське керівництво від середини 50-х років дедалі більше уваги приділяло розвитку машинобудування і приладобудування

Перший у світі генераторний літак
В

TU-104

випуск

Запорізький завод «Комунар»

1959 році розпочав серійний

Был спущен на воду первый в мире
атомный ледокол «Ленин»

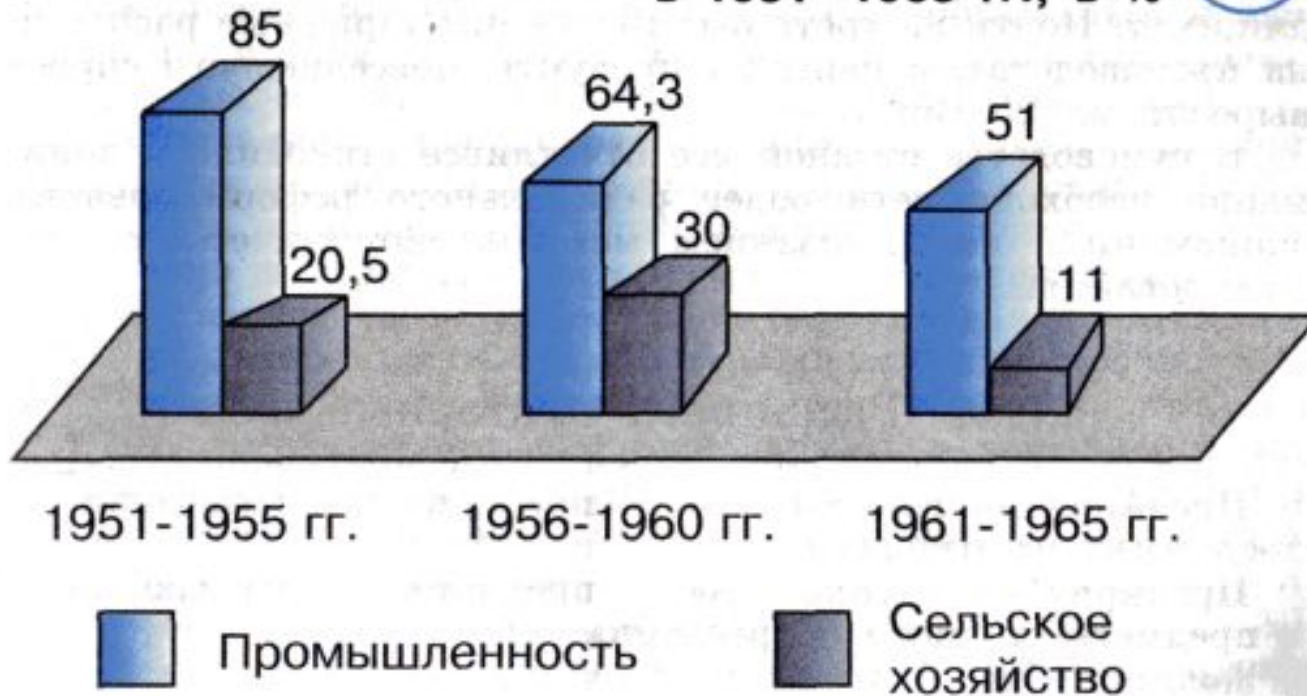

Пассажирское судно на
подводных
крыльях «Ракета»

Вышел на трассы первый в
мире
Реактивный пассажирский
лайнер Ту-104

Темпы роста промышленного
и сельскохозяйственного производств
в 1951–1965 гг., в %

**Незважаючи на високі досягнення
в науці і техніці темпи
економічного розвитку невпинно
скорочувалися!!!**

Соціальна сфера

- Збільшення мінімальної зарплатні та пенсій.
- Скорочення робочого тижня.
- Видача паспортів селянам, введення зарплатні колгоспникам.
- Скасування плати за навчання.
- Припинення практики примусових державних позик.
- Широкомасштабне житлове будівництво.

У 1957 році ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР прийняла постанову «Про розвиток житлового будівництва в СРСР»

Завдяки дешевій технології будівництво «хрущовок» стало масовим

У 1961 році була проведена грошова реформа. Сучасні економісти вважають її прихованою девальвацією

Вартість карбованця підвищилася у 10 разів, в обіг було випущено нові гроші

Черга до ощадбанку (1961 р.)

Зовнішня політика

В 1955 підписано договір з Австрією, за яким СРСР вивів свої війська з її території.

В 1955 р СРСР оголосив про припинення війни з Німеччиною, а в 1956 р– з Японією.

1955 Організація країн Варшавського договору

Країни — учасниці: Албанія,
Болгарія, НДР, Польща, Румунія,
СРСР, Угорщина й
Чехословаччина.

Берлінська криза

Карибська криза

**Світ опинився перед
загрозою ядерної
війни.**

Підписання Московських договорів

14 ЖОВТНЯ 1964 Р. ХРУЩОВА ВІДПРАВИЛИ У ВІДСТАВКУ НА ХХІІ З'їзді КПРС

- Змову очолили колишні соратники:
- Брежнєв
- Семичасний
- Сулов
- І секретарем ЦК КПРС було призначено Л. Брежнєва

ВОЛОНТАРИЗМ - СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО
ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ СУБ'ЄКТИВНИМИ БАЖАННЯМИ, РІШЕННЯМИ ОКРЕМИХ ОСІБ
ЧИ ГРУП ОСІБ.

**Илья
Григорьевич
Эренбург**

**« ...оттепель,
наступившая после
долгой и суровой
сталинской «зимы».
В то же время это
была не « весна» с
её полноводным и
свободным
«разливом» мыслей
и чувств, а именно
« оттепель», за
которой мог
последовать
« лёгкий морозец»**

**А.А. Фадеев
1930 г.**

Во главе Союза писателей стал А.А. Фадеев, который пытался добиться изменения стиля руководства в Союзе писателей и его отношений с ЦК КПСС. Но эти попытки привели к его опале, а затем и к самоубийству.

Из предсмертной записки:

Но меня превратили в лошадь ломового извоза, всю жизнь я плелся под кладью бездарных, неоправданных, могущих быть выполненными любым человеком, неисчислимых бюрократических дел. И даже сейчас, когда подводишь итог жизни своей, невыносимо вспоминать все то количество окриков, внушений, поучений и просто идеологических пороков, которые обрушились на меня,- кем наш чудесный народ вправе был бы гордиться в силу подлинности и скромности внутренней глубоко коммунистического таланта моего. Литература – этот высший плод нового строя – унижена, затравлена, загублена. Самодовольство нуворишей от великого ленинского учения даже тогда, когда они клянутся им, этим учением, привело к полному недоверию к ним с моей стороны, ибо от них можно ждать худшего. Чем от сатрапа Сталина. Тот был хоть образован, а эти – невежды.

А.Н. И Б.Н. Стругацкие

**Освоение космоса,
разработка новейших
образцов техники
сделали любимым
жанром читателей
научную фантастику.
Романы И.А.
Ефремова, А.П.
Казанцева, братьев
Стругацких
приоткрывали для
читателей завесу
будущего.**

В 1958 г. были сняты идеологические обвинения с композиторов Прокофьева, Шостаковича, Хачатуряна.

В этот период начинается творческая деятельность Э.Денисова,

А.Петрова, А.Шнитке,

Р.Щедрина, А.Эшпая и др.

Огромной популярностью пользовались произведения

Г.Свиридова и

песни А. Пахмутовой на стихи Н.Добронравова.

Борис Пастернак

« Дело Пастернака» - один из самых ярких примеров «оттепели».

Когда Б. Пастернаку присудили Нобелевскую премию за роман «Доктор Живаго», то он подвергся гонениям и в октябре 1958 года был исключен из Союза писателей. Ему пришлось отказаться от премии, чтобы избежать высылки из страны.

**А.
Вознесенский**

Е. Евтушенко

К. Паустовский

Резкой критике « за идеологическую сомнительность», « формализм» подверглось творчество не только поэтов, но и скульпторов, художников, режиссёров, философов, историков.

Развитие образования:

В 50-е гг. началось обновление системы образования. Ликвидировалось раздельное обучение мальчиков и девочек. Открылись новые ВУЗы.

В 1958 г. началась школьная реформа. Вводилось обязательное 8-летнее обучение. Для желающих обучаться в ВУЗе вводился обязательный 2-годичный трудовой стаж. Была отменена плата за обучение в старших классах школы и ВУЗах.